

improve the inflow of revenues to local budgets, thus bringing the actual level of budget implementation rather close to the planned indicators.

Literature

1. Доповідь Центру Разумкова підготовлена до XII Форуму «Європа – Україна»
URL: http://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_Vybory_Ukraine.pdf

Володимир Валігура

Тернопільський національний економічний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ДОМІНАНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ

Безпекова компонента функціонування економіки України нині виступає одним із найважливіших чинників її ефективного розвитку. Це, насамперед, обумовлено присутністю зовнішніх військових й економічних загроз, а також внутрішніми дисбалансами в економіці. Прямого впливу і загроз у цій ситуації зазнає митна система України. І тому, як у теоретичному плані, так і на законодавчому рівні, виділено поняття «митна безпека».

Належне забезпечення митної безпеки на практиці можливе при умові всебічного його обґрунтування в теоретичній царині. Вважаємо, що ключовим завданням в даному напрямку дослідження є окреслення базових понять, що формують сутність митної безпеки.

Неглибокий семантичний аналіз поняття «митна безпека» спонукає звернутися до розуміння сутності поняття «безпека». Так, у Великому тлумачному словнику сучасної української мови за редакцією В. Бусела слово «безпека» витлумачено як стан коли кому-, чому небудь нічого не загрожує [1, с. 70]. Отже, з цього випливає, що ключовими поняттями у теоретичному обґрунтуванні сутності безпеки є «загроза» і «небезпека», чи «ризик», якщо він може спричинити негативні наслідки.

Обґрунтувавши сам фактор необхідності досягнення безпеки, яким є загроза, визначимо, що є об'єктом захисту від небезпеки у трактуванні поняття «митна безпека». Об'єкт забезпечення митної безпеки держави в Україні закріплено на законодавчому рівні. Так, стаття 6 Митного кодексу України обґрунтовує митну безпеку як стан захищеності митних інтересів України [2]. Поряд із цим митні інтереси України визначено як національні інтереси України, забезпечення та реалізація яких досягається шляхом здійснення державної митної справи [2]. Хочемо відзначити, що такого розуміння об'єкта митної безпеки дотримується більшість науковців, трактуючи його через безпосередньо митні інтереси, державну митну справу чи національні інтереси. Ми погоджуємося із таким

підходом і вважаємо, що заходи митної безпеки мають бути спрямовані на усунення загроз у будь-якій складовій митної сфери країни, а це відображається через захист митних інтересів.

Отже, базовими поняттями, що формують сутність митної безпеки держави є «безпека», «загрози», «небезпека», «ризик», «захищеність», «митні інтереси», «національні інтереси» та «державна митна справа». Взаємовплив та взаємообумовленість наведених понять формують сутність митної безпеки, дають змогу обґрунтувати об'єкт і суб'єктів, а також вказують на інструментарій її забезпечення.

З позиції превентивних заходів попередження загроз у будь-якій сфері важливо чітко знати що саме може загрожувати позитивному розвитку ситуації. Тому, актуальним науковим завданням є окреслення кола найнебезпечніших загроз митній безпеці України та проведення їх класифікації.

Аналіз наукової літератури з досліджуваної проблематики дає змогу стверджувати, що більшість вчених групують митні ризики чи загрози митній безпеці на зовнішні та внутрішні. Однак, присутні більш ґрунтовні класифікації, які об'єднують в собі ознаки не лише джерела чи території походження загрози. Зокрема Левко М.М. систематизував наукові погляди вітчизняних вчених і обґрунтував, що ризики у митній сфері можна класифікувати за такими ознаками [3]:

1) за рівнем виникнення: мікрорівня (суб'єктів господарювання), галузеві, міжгалузеві, регіональні, державні, глобальні;

2) за сферою походження: соціально-політичні, адміністративно-законодавчі, виробничі, комерційні, фінансові, природно-екологічні, демографічні, геополітичні;

3) за причиною виникнення: невизначеності, недоінформованості, суб'єктивності;

4) за ступенем обґрунтованості: обґрунтовані, частково обґрунтовані, авантюрні;

5) за систематичністю: систематичні та несистематичні (унікальні);

6) за допустимістю: прийнятні, критичні, катастрофічні;

7) за адекватністю часу прийняття рішення: попереджувальні, поточні, запізнілі;

8) за кількістю осіб: індивідуальні та колективні;

9) за характером дії: динамічні та статистичні;

10) за можливим результатом: чисті та спекулятивні;

11) за об'єктивністю: об'єктивні та суб'єктивні;

12) за прогнозованістю: передбачувані та непередбачувані;

13) за очевидністю: явні та латентні.

Погоджуючись із можливістю виділення наведених класифікаційних ознак, зазначимо про необхідність доповнення даного переліку. Зокрема,

на сучасному етапі функціонування нашої держави вагомим чинником загроз у всіх сферах суспільного життя є військові дії на сході України. Ми переконані, що митні інтереси країни чи не найпершими страждають від військових загроз. Тому, пропонуємо виділяти ще одну ознаку класифікації митних ризиків, а саме – характер походження, та класифікувати за нею митні ризики на ризики військового та невійськового походження. Віднесення конкретного ризику чи загрози до певної групи запропонованої класифікаційної ознаки дасть змогу оцінити вагомість тієї чи іншої загрози і прийняти вчасні та адекватні рішення й дії щодо її ліквідації.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. VIII, 1728 с.
2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року №4495-17 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 23.09.2019)/
3. Левко М.М. Наукова систематизація зовнішніх та внутрішніх загроз національній безпеці у митній сфері. *Ефективна економіка*. 2015. №11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4573>.

Ірина Гузела

Тернопільський національний економічний університет

ІНСТИТУТ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ДИСКУРС

Базисними інститутами, що формують інституціональне середовище страхового ринку, є інститут держави та ринкові інститути. Одним з інститутів держави, що визначає взаємовідносини між суб'єктами страхового ринку, як платниками податків, та державою, яка встановлює, законодавчо регламентує, організовує справляння податкових платежів, є інститут податкового регулювання. Незважаючи на те, що еволюційно-інституціональна теорія стала провідною течією економічної науки в умовах сьогодення, для неї характерні: відсутність сформованого усталеного категорійно-понятійного апарату; неоднозначність трактування основних понять; суперечливість і фрагментарність концептуальних положень. У цьому контексті потребують чіткого визначення та ідентифікації поняття «інститут», «інституція» та «організація».

В економічній літературі сформувалося декілька підходів, відповідно до яких зазначені вище поняття ототожнюються або розмежовуються за